

Conceptverslag van het onlineoverleg met de Klankbordgroep (KBG), gehouden op 20 juni 2025

Aanwezig van de zijde van aandeelhouders:

- Provincie Gelderland: 5.1.2e
- Provincie Noord-Holland: 5.1.2e
- Provincie Friesland: 5.1.2e
- Gemeente Amsterdam: 5.1.2e
- Oud EWR-gemeenten: 5.1.2e

Aanwezig van de zijde van de Raad van Bestuur:

5.1.2e

Overige aanwezigen van de zijde van Alliander:

5.1.2e en 5.1.2e (notulist)

Afwezig met kennisgeving:

5.1.2e 5.1.2e (Nuval platform) en 5.1.2e (Public Affairs)

1. Opening en vaststelling agenda

5.1.2e opent het overleg en heet iedereen welkom. Vandaag staat vooral in het teken van een update van de (investerings)projecten buiten Liander. Eén van de afspraken die gemaakt is tijdens het Kavera-traject is dat we ieder voorjaar een update geven van de (investerings)projecten buiten Liander, met als doel de KBG en het GAO optimaal geïnformeerd te houden. Dit onderwerp wordt op 4 juli ook met het GAO besproken. De voorgestelde agenda is akkoord.

2. Update relevante (investerings)projecten buiten Liander

Samen bouwen we aan een duurzame toekomst, waarbij wij ons richten op ons doel: in 2030 voor elke klant tijdig een passende oplossing, behorend bij een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. De strategie van Alliander bestaat uit zeven pijlers met specifieke doelen en stappen die helpen om de doelen voor 2030 te bereiken en zorgen voor een duurzame energievoorziening in de toekomst. Dat omvat activiteiten die zowel binnen als buiten Liander vallen.

Netbeheer is de kernactiviteit en de grootste bron van inkomsten. Meer dan 90% van de omzet van Alliander is afkomstig uit gereguleerde netbeheeractiviteiten. Minder dan 10% van de omzet wordt gerealiseerd met activiteiten buiten Liander. Aan de hand van een presentatie wordt ingegaan op de belangrijkste activiteiten buiten Liander.

Firan

Firan ontwikkelt toekomstbestendige open netten voor o.a. warmte, duurzame gassen, zonnestroom en windenergie. Firan levert daarmee een bijdrage aan (i) het versnellen van de energietransitie en (ii) de totstandkoming van het energiesysteem van de toekomst. Firan heeft drie hoofdactiviteiten: warmte, decentrale netten en waterstof.

De aanleg van warmtenetten, voor zowel voor bestaande bouw als nieuwbouw, is al jaren een integraal onderdeel van de strategie. Warmtenetten vormen - mits goed ontworpen, duurzaam gevoed en sociaal rechtvaardig - een onmisbare schakel in een toekomstig duurzaam en aardgasvrij Nederland en spelen ook een cruciale rol in het ontlasten van het energienet. Omdat warmte geen wettelijke taak is, realiseren we alleen warmtenetten binnen ons verzorgingsgebied waar dit logisch is: op plekken met een geschikte lokale warmtebron en indien de businesscase economisch haalbaar en verantwoord is. Zo heeft de RvB recent de oprichting van het Publiek Integraal Warmtebedrijf Nijmegen goedgekeurd, met als aandeelhouders de gemeente Nijmegen, het Innovatie- en Energiefonds Gelderland en Firan. Hieraan gekoppeld volgt op een later moment een investeringsbesluit m.b.t. de gefaseerde aanleg van een warmtenet van ongeveer 15.000 woonequivalenten met een looptijd van 30 jaar.

Daarnaast zijn we dicht bij een financial close voor de aanleg van een warmtenet in Haarlem Schalkwijk, met als beoogd aandeelhouders de gemeente Haarlem en Firan (50%-50%). Er zijn geen andere investeringen voorzien, echter de Wcw gaat hier verandering in brengen. Wel zijn er - samen met Energie Beheer Nederland (EBN) - twee intentieovereenkomsten getekend voor de oprichting van gezamenlijke warmtebedrijven: één met 6 gemeenten in de regio Leiden en één met de gemeente Amsterdam.

Verder werkt Firan samen met diverse publieke en private partners aan innovatieve lokale en relatief kleine energiesystemen op bedrijventerreinen en ontwikkelt een schaalbare en repliceerbare standaard voor regionale waterstofdistributie. Hiermee wordt kennis en ervaring opgebouwd van dit soort nieuwe innovatieve toepassingen.

Telecomcluster Alliander

Het Alliander Telecom Cluster verzorgt de telecommunicatie voor Liander en andere infrastructuur-bedrijven, zowel vast (via glasvezel en koper) als draadloos. Het Alliander Telecom Cluster heeft een sleutelrol in het slim, veilig en duurzaam beheren van het elektriciteitsnet. Alliander voert deze activiteiten expliciet zelf uit, om niet afhankelijk te zijn van externe partijen. Daarbij spelen cyber security en geopolitieke ontwikkelingen in toenemende mate een rol bij beslissingen rondom toekomstbestendige connectiviteit. Private telecomnetwerken, in nationale en/of (semi)overheidshanden, bieden significante voordelen die ook door de veiligheidsdiensten van Nederland worden (h)erkend. Het Alliander Telecom Cluster bestaat uit drie bedrijven:

- Alliander Telecom is het telecom-expertisecentrum binnen Alliander, die met name telecomdiensten aan Liander levert. Op dit moment heeft Alliander Telecom glasvezelnetten in eigendom en huurt glasvezelverbindingen van commerciële partijen. Alliander Telecom en TReNT zijn de aanjagers van de FiberFederatie. In Nederland blijft gemiddeld 85% aan glasvezel in publiek eigendom onbenut. De ambitie van de FiberFederatie is die onbenutte glasvezel in publiek eigendom samen te brengen en zo een (semi-)publiek landelijk dekkend glasvezelnetwerk te realiseren
- TReNT (Twinning Research Network Twente) is gespecialiseerd in onbelichte glasvezel (zogenaamde 'dark fiber'). TReNT exploiteert in Oost- en Noord-Nederland een eigen glasvezelnetwerk dat enerzijds benut wordt voor dienstverlening aan Liander en anderzijds worden (onbenutte) glasvezels verhuurd onderwijsinstellingen, (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven om kosten te verlagen.
- Utility Connect: een joint-venture van Stedin en Alliander, is eigenaar van een draadloos communicatienetwerk in de 450 MHz-band. Alliander en Stedin hebben besloten dit bestaande CDMA-netwerk te upgraden naar de moderne LTE-M (4G) standaard. De investering komt voort uit het feit dat Utility Connect vorig jaar de vergunning heeft gekregen voor het gebruik van de 450 MHz frequentie t/m 2050. Naast gebruik door Alliander en Stedin wil Utility Connect het netwerk ook beschikbaar stellen voor andere partijen die werkzaam zijn in de vitale sector zoals netbeheerders, drinkwaterbedrijven en waterschappen. Dit moet de samenwerking verhogen en zal de kosten verlagen. Er lopen hiervoor al gesprekken met diverse partijen. Het vernieuwde netwerk zal naar verwachting in 2028 operationeel zijn. Er zijn een aantal voordelen door dit niet met een commerciële partij te doen: het is goedkoper dan wanneer we de dienst bij derden inkopen, we beperken onze afhankelijkheid van derden, het is een besloten netwerk en we voorzien het netwerk van een noodstroomvoorziening, zodat ook bij incidenten het telecomnetwerk operationeel blijft.. Dit kunnen commerciële partijen niet bieden.

Qirion

Qirion ontwikkelt, bouwt en onderhoudt verdeelstations, hoogspanningslijnen en -kabels en componenten. Qirion heeft daarmee een belangrijke rol in het realiseren en onderhouden van het hoog- en middenspanningsnet. Is primair (kostendekkend) werkzaam voor Liander en TenneT en zeer beperkt werkzaam in de vrije markt. De beperkte activiteiten in de vrije markt dragen bij aan het verkrijgen van nieuwe inzichten, het binden, boeien en behouden van medewerkers, het optimaliseren van personeelsinzet (planning) en leveren daarbij een positieve bijdrage aan het resultaat.

Duurzaam Energie Perspectief (DEP)

DEP is het technisch adviesbureau van Alliander op de kennisgebieden: energiesysteem, elektrotechniek, warmte & gas en digitaal. DEP versnelt de energietransitie door bij te dragen aan (i) de verbetering van het bestaande energienet en (ii) de ontwikkeling en realisatie van nieuwe energienetten en systemen. Is primair (kostendekkend) werkzaam voor Alliander, de belangrijkste klant is Liander.

Qterra

Qterra is specialist in vooronderzoek en advies bij het veilig uitvoeren van bodem- en graafwerkzaamheden en kan vroegtijdig alle mogelijke omgevingsrisico's in kaart brengen en helpen deze te mitigeren. Realiseert haar omzet primair via Liander, maar ook via andere netwerkbedrijven, aannemerij en advies/engineeringbureaus.

ENTRNC

ENTRNC biedt via haar platform slimme digitale B2B-oplossingen waarmee duurzame energie tussen opwekkers en verbruikers kan worden uitgewisseld en verrekend, ongeacht hun locatie. Door opwek en verbruik, zowel geografisch als in de tijd, meer af te stemmen op elkaar kan het net beter worden benut. Op dit moment richt ENTRNC zich met name op lokale overheden en energiecoöperaties. Eind december 2024 is een partnershipovereenkomst getekend tussen ENTRNC en EPEX-Spot (Europese elektriciteitsbeurs) om de propositie in Europa verder te ontwikkelen en te lanceren.

Grid to great

Grid to great levert digitaliseringsproducten (sensoren en applicaties) voor onderstations. De digitalisering van onderstations biedt netbeheerders betere controle, real-time inzicht en de mogelijkheid om flexibeler in te spelen op de veranderende energievraag- en aanbodsituatie.

Duitsland

De activiteiten in Duitsland zijn sterk afgebouwd in de afgelopen jaren. Wat resteert zijn:

- het (relatief kleine) netwerkbedrijf in Heinsberg, dat ons in staat stelt om de ontwikkeling van de energietransitie in Duitsland nauwgezet te volgen en daarvan te leren, en
- een 25% belang in 450connect. 450connect bouwt aan een LTE draadloos netwerk voor communicatie voor kritische infrastructuur in Duitsland, vergelijkbaar met het netwerk van Utility Connect in Nederland.

De presentatie geeft aanleiding tot de volgende vragen:

- Zijn Grid to great en DEP nieuwe onderdelen? Het zijn beide bestaande onderdelen die een nieuwe naam hebben gekregen. Zo is Grid to great de nieuwe naam voor Locamation en DEP voor Qirion Energy Consulting.
- In hoeverre worden de grensbedragen voor goedkeuring van investeringen door aandeelhouders geraakt door bijv. de investering in Utility Connect of door investeringen in warmtenetten? De investering in Utility Connect valt onder het grensbedrag van € 50 miljoen. Als individuele warmteprojecten meer dan € 50 miljoen bedragen dan zullen deze ter goedkeuring aan de aandeelhouders worden voorgelegd.
- Er is discussie tussen Leiden en haar buurgemeenten over de intentieovereenkomst voor de oprichting van een publiek warmtebedrijf. Is de afspraak dat Firan, EBN en de gemeenten ieder voor 1/3 aandeelhouder worden van

dit warmtebedrijf? Er is nog geen afspraak over de verhoudingen gemaakt, behalve dat publieke partijen een meerderheidsbelang moeten hebben.

- Stel dat een activiteit te ver afdrijft van de kernactiviteiten van Alliander. Hoe wordt daar mee omgegaan? In de wet staat duidelijk omschreven welke activiteiten Liander wel en niet mag uitvoeren. Uitgangspunt is dat de activiteiten buiten Liander een bijdrage moeten leveren aan het energiesysteem van de toekomst. Ieder jaar worden de deelnemingen a.d.h.v. criteria getoetst en wordt bekeken of deze nog passend zijn in de strategie.
- Gaat Alliander verdienen aan de verkoop van data? Alliander verkoopt geen data van klanten. Alliander Telecom heeft een glasvezelnetwerk en de onbelichte (= ongebruikte) capaciteit van dit netwerk verhuurt TReNT aan derden.

3. Conceptverslag overleg KBG d.d. 14 maart 2025

Er zijn geen tekstuele of inhoudelijke opmerkingen en het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Mededelingen

Van de zijde van de Raad van Bestuur worden de volgende mededelingen gedaan:

- Val van het kabinet: in iedere Kamercommissie is deze week gestemd over welke zaken controversieel verklaard worden zolang er geen nieuw kabinet zit. Gisteren heeft de commissie KGG vergaderd. De meeste zaken kunnen voorlopig gewoon doorgang vinden. Denk hierbij aan netcongestie, de Wcw, stikstof en zaken als wind op zee. Inmiddels is er een lijst opgesteld van alle onderwerpen waarvan de Kamerleden wensen ze controversieel te verklaren. Deze lijst zal op 24 juni formeel in stemming worden gebracht.
- Gemeenteraadsverkiezingen 2026: we gaan vanuit Liander onder de aandacht brengen wat het belag van gemeenten is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het goedkeuren van bestemmingsplannen voor de bouw van nieuwe onderstations, beslissen welke wijken als eerst van het aardgas af gaan of waar bedrijventerreinen komen. Hier zullen brieven over worden verstuurd aan de gemeenten in het verzorgingsgebied van Liander.
- Update rondom de Wcw: gisteren was het tweede deel van het plenaire debat over de Wcw in de Kamer. Er waren geen grote verrassingen. Overall conclusie is dat de Wcw in huidige vorm het hoogstwaarschijnlijk gaat halen. Op 3 juli is de stemming van de Wcw. Het inwerkingtreden van de Wcw kan leiden tot een andere/aanvullende rol voor netwerkbedrijven. Op basis van de verwachte uitkomsten van de Wcw en de rol van Alliander, werken we aan een masterplan Warmte. Dit plan gaat dieper in op het belang van warmte voor onze doelen, onze rol en aanpak, alsmede de (financiële) impact voor de onderneming en aandeelhouders. Duidelijk is dat er veel geld nodig voor de aanleg van deze netten. De KBG en het GAO zullen tijdig worden geïnformeerd over de ontwikkelingen van de Wcw en de plannen van Alliander daarbinnen.
- Publiek maken private warmtebedrijven: in januari 2025 heeft 5.1.2e op verzoek van KGG een advies uitgebracht. Zijn advies is om het Rijk (logischerwijs via EBN) de warmtebedrijven (Eneco Warmte, Vattenfall Warmte en Ennatuurlijk) op te laten kopen en daarna samen met de netwerkbedrijven regionale warmtebedrijven te vormen met deelneming van gemeenten en provincies voor een publiek meerderheidsbelang. Om deze warmtebedrijven te financieren moet vanuit de rijksoverheid (Nationale Deelneming Warmte), pensioenfondsen en de netwerkbedrijven en/of hun aandeelhouders kapitaal beschikbaar worden gesteld. Hier is nog een geld voor gereserveerd. De minister heeft EBN (als beoogde Nationale Deelneming Warmte) gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijke transacties die moeten volgen.
Gevraagd wordt of het inrichtingsmodel voor een nieuw warmtebedrijf met een warmte servicebedrijf, zoals eerder geschetst, nog steeds actueel is. De Wcw lijkt ruimte te gaan bieden voor deze opzet. Hoe ziet de planning van de besluitvorming over een nieuwe warmtebedrijf eruit? Dit is onderdeel van het Masterplan. Wat betekent dit voor Firan? Firan gaat op in het nieuwe warmtebedrijf.
- Jaarlijks gesprek met het Ministerie van EZ n.a.v. het Afsprakenkader: bij de ondertekening van het Afsprakenkader is afgesproken dat Alliander de Staat jaarlijks zal informeren over haar strategie, haar financiële positie en de eventuele kapitaalbehoefte in de komende jaren. Op 19 mei heeft dit gesprek plaatsgevonden. Het was een goed gesprek, waarin de prognoses zijn toegelicht en afspraken zijn gemaakt over hoe we elkaar informeren. Tevens zijn afspraken gemaakt over een werkbezoek in het najaar. Gemeld is dat we in principe aan het einde van dit decennium participatie van de Staat voorzien en op basis dat er geen extra investeringen in warmte komen.
- Start Nationaal Expertisecentrum Netcongestie: op 21 mei 2025 ondertekenden Alliander, TenneT, provincie Gelderland, Oost NL, HAN University, Connectr en VNO-NCW een intentieovereenkomst voor de oprichting van het Nationaal Expertisecentrum Netcongestie. Het centrum wordt gevestigd in Arnhem en zal een belangrijke rol spelen in het versnellen van oplossingen voor de problematiek rondom netcongestie. Het komende half jaar zal worden gebruikt om het centrum verder te ontwikkelen en te komen tot een definitieve samenwerking.
- Uitgifte 2 groene obligaties: op 28 april jl. heeft Alliander twee Green Bonds uitgegeven. De totale omvang is € 1 miljard: € 500 miljoen voor een looptijd van 8 jaar met een couponrente van 3,00% en € 500 miljoen voor een looptijd van 12 jaar met een couponrente van 3,50%. De belangstelling voor deze obligaties was groot.
- Converteren hybride lening: zoals tijdens het GAO van 19 mei jl. gemeld, is het voornemen om in het najaar 2025 het proces van het converteren van de hybride lening te starten. Dit willen we voorbereiden met de vertegenwoordiging van de Leningverstrekkercommissie (LVC). Na de zomer willen we samen met de LCV e.e.a. in gaan richten, zodat we einde 2025 het proces van conversie kunnen starten. De daadwerkelijk conversie zal in de eerste helft van 2026 plaatsvinden.

- Update REG27: de ACM publiceert in september het ontwerpmethodebesluit voor de reguleringsperiode vanaf 2027. De inkomsten van de netbeheerders worden daarin vastgesteld op basis van de individuele werkelijke kosten (COST+) in plaats van de huidige maatstaf met benchmarking. Door een stelsel van aanvullende maatregelen op het gebied van monitoring, procestoetsing en transparantie wordt de kostenefficiëntie geborgd. We staan positief tegenover de richting die de ACM heeft gekozen en denken constructief mee om stelsel werkbaar en doelmatig te maken. Na publicatie van het ontwerpmethodebesluit is er de gelegenheid om formeel te reageren. We spreken via Netbeheer Nederland namens de regionale netbeheerders zoveel mogelijk uit een mond, op enkele onderwerpen verschillen de belangen echter. De belangrijkste discussiepunten gaan over het vaststellen van het rendement (WACC) en een mogelijke compensatie voor de effecten van de overgang naar een andere methode. Gevraagd wordt wanneer de nieuwe reguleringsmethodiek formeel wordt vastgesteld. Hier zal separaat op worden teruggekomen.
- Grote uitbreidingsprojecten hoogspanningsnet Flevopolder, Gelderland en Utrecht duren langer dan gepland: TenneT heeft bekend gemaakt dat een aantal grote uitbreidingsprojecten in het hoogspanningsnet van de provincies Gelderland en Utrecht en in de Flevopolder langer duren dan gepland. De oorzaken hiervan zijn divers, maar betreffen onder andere vertraging bij vergunningsverlening, grondverwerving en grotere complexiteit van de werkzaamheden. Dit is een heftige boodschap voor overheden en bedrijven in deze regio, omdat hiermee het vestigingsklimaat, de regionale economie en de verduurzaming vertraging oplopen. Daarom werken we nauw samen met TenneT om toch te kijken op welke manier klanten wel kunnen worden voorzien van een passende oplossing.
- Maatregelen om het Noord-Hollandse stroomnet te beschermen: samen met TenneT heeft Liander maatregelen gepresenteerd om overbelasting en uitval van het provinciale elektriciteitsnet in Noord-Holland te voorkomen. TenneT voorziet dat enkele grote projecten in de provincie Noord-Holland, die voor meer capaciteit op het elektriciteitsnet moeten zorgen, gaan vertragen. Deze vertragingen en de steeds sterkere groei van stroomverbruik van bedrijven en huishoudens, zijn de oorzaak van dat de netbeheerder, met de kennis van nu, meer capaciteit heeft vergeven dan op het net beschikbaar is. De maatregelen variëren van extra inzet van gasgestookte WKK's, gebruik van de vluchtstrook tot een dringende oproep om flexibel vermogen.

5. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik van gemaakt.

6. Sluiting

5.1.2e

dankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit het overleg.